

YÜZ YÜZE VE UZAKTAN EĞİTİM İLE VERİLEN GRAFİK TASARIM PROJE DERSLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ EVALUATION OF GRAPHIC DESIGN PROJECT COURSES THROUGH FACE TO FACE EDUCATION AND DISTANCE LEARNING

Halime TÜRKKAN

Dr. Öğr. Üyesi, Başkent Üniversitesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi,
Görsel Sanatlar ve Tasarım Bölümü
Asst. Prof., Başkent University, Faculty of Fine Arts Design and Architecture,
Department of Visual Arts and Design

halime.fisenk@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4142-7006>

Atıf/Citation

Türkkan, H. (2021). “Yüz Yüze ve Uzaktan Eğitim ile Verilen Grafik Tasarım Proje Derslerinin Değerlendirilmesi”. *Sanat Dergisi*, (37), 95-104.
Araştırma makalesi/Research article
Doi: <http://doi.org/10.47571/ataunigsfd.877626>

Öz

Tüm dünyada yaşanan salgın hastalık süreci eğitim sistemini de etkilemiştir. Bu çalışmada, Başkent Üniversitesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Görsel Sanatlar ve Tasarım Bölümü, Grafik Tasarım Programı 2019-2020 Akademik Yılı Güz Dönemi'nde yüz yüze gerçekleştirilmiş GRA427 Grafik Tasarım proje V dersi ile 2019-2020 Akademik Yılı Bahar Dönemi'nde bu dersin devamı olan çevrimiçi gerçekleştirilmiş GRA428 Grafik Tasarım Proje VI derslerinde tasarlanan projelerin iki farklı eğitim sürecinde karşılaştırmaları yapıp, yüz yüze ve uzaktan eğitim süreçlerinin grafik tasarım alanındaki etkilerinin araştırılması hedeflenmektedir. Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma grubunu yüz yüze yürütülen Proje V ve uzaktan eğitim ile gerçekleştirilen Proje VI dersine devam eden 20 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma sonucunda, yüz

Abstract

The pandemic process experienced all over the world has also affected the education system. The purpose of this study is to compare the projects produced in GRA427 (prerequisite course for GRA428) Graphic Design Project V course, which was held face to face in the Fall Semester of the 2019-2020 Academic Year with the projects designed in the online GRA428 Graphic Design Project VI course in the Spring Semester of the 2019-2020 Academic Year held by distance learning performed in Başkent University, Faculty of Fine Arts Design and Architecture, Department of Visual Arts and Design, Graphic Design Program. It is aimed to search the effects of face-to-face and distance education processes in the field of graphic design. This study is quantitative research. A correlational research type of searching model was used in this research. The research group consisted of 20 students attending Project V, a face-to-face course, and Project VI which

yüze eğitimin öğrencilerin sosyalleşmesi ve motivasyonunda daha etkili olduğu, proje üretme aşamasında ders öğretim elemanının anlık yönlendirmelerinin daha güçlü hissedildiği, uzaktan eğitimde ise devam edilemeyen derslerin canlı ders kayıtları ile izlenebilme imkânının olduğu, çevrimiçi dönem sonu ders sergilerinin yoğun izleyici kitlesine sunulabildiği olumlu noktalar olarak ortaya çıkmış; yüz yüze proje dersinde derse gelemeyen öğrencilerin aynı dersi izleme olanağının olmadığı, zaman kullanımı ve maddi harcamanın daha fazla olduğu, uzaktan eğitimde ise sosyalleşme ve motivasyonun daha zayıf olduğu, öğrenci konsantrasyonunun da daha kısa sürede dağıldığı sonuçları ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Yüz Yüze Proje Dersi Eğitimi, Uzaktan Eğitim Sürecinde Proje Dersi Eğitimi, Grafik Tasarım.

was held by distance education. As a result of this research, it is revealed that face-to-face education is more effective in socialization and motivation of students, instantaneous guidance of the lecturer is felt stronger during the project production phase, that the courses that cannot be attended in distance education can be watched with live course recordings, online final course exhibitions can be presented to the intense audience. It was also revealed that students who could not attend the course in the face-to-face project course did not have the opportunity to follow the same course, their time management and financial expenditure were higher, socialization and motivation were weaker in distance learning, and student concentration was dispersed in a shorter time.

Key words: Face-to-face Design Project Course Training, Design Project Course Training in The Distance Learning Process, Graphic Design.

Giriş

Uzaktan eğitim, Türkiye’de 1923 yılından 1960’lı yıllara kadar kavramsal olarak tartışılan bir konu olarak karşımıza çıkmakla beraber, 1980 sonrası Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi’nin de kurulmasıyla yükseköğretime taşınmış, 2000’li yılların başından itibaren bilgi ve iletişim teknolojileri alanında yaşanan gelişmelerle uzaktan eğitim ile sunulan eğitim fırsatları artmış ve uzaktan eğitim milyonları bulan öğrenci sayısı ile ülkemizde eğitimde ana akımın bir parçası haline gelmiş bir eğitim modelidir (Bozkurt, 2017: 86). Ancak uzaktan eğitim modeli grafik tasarım gibi uygulamalı bir alanda pandemi sürecinden önce uygulanan bir eğitim sistemi olmamıştır. Bu araştırma, yüz yüze yürütülen ve birbirinin devamı niteliğinde olan iki uygulamalı proje dersinin, pandemi sürecinde COVID-19 tedbirleri neticesinde uzaktan eğitimle devam etmek zorunda kalındığı durumun sonuçlarını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Pandemi nedeniyle, eğitimin uzaktan yürütülmesi konusu güncel bir araştırma konusu haline gelmiştir. Ancak bu çalışmanın özgünlüğü, biri diğerinin önkoşulu olan derslerin hem yüz yüze hem de uzaktan yürütülmesi nedeniyle, iki farklı eğitim modelinin karşılaştırılmasının yapılabilme şansı doğmuştur. Yüz yüze eğitimin avantajları, özellikle uygulamalı derslerde öğretim elemanı ile deneyimlenen interaksyon, öğrencilerin atölye ortamında gelişen motivasyon ve rekabet ortamının varlığı tartışılmaz bir gerçektir. Ancak, uzaktan eğitim sürecine geçildiğinde birçok alanda yaşanan zorlukların, adaptasyon problemlerinin, dersin işlenişinde yaşanan aksaklıkların, grafik tasarım eğitiminde neredeyse hiç karşılaşılmadığı savunulmaktadır. Elbette ki öğrenci kazanımlarında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir, ancak ihtiyaç ve

zorluklar irdelendiğinde, uzaktan eğitim modelinin de proje üretilen grafik tasarım derslerinde yüz yüze eğitimde olduğu gibi motivasyon, yaratıcı proje geliştirme, rekabet ortamını deneyimleme gibi önemli konuların problemsiz bir biçimde yaşandığı gözlemlenmiştir. Yüzyıldan fazla bir süre içinde, yazışma çalışmaları, açık üniversiteler, telekonferans, ağlar ve multimedya sunumundan günümüzün web tabanlı teknolojilerine doğru gelişen, eğitim için yeni bir dizi öğrenme fırsatı açan uzaktan eğitim, yeni bir öğretim fenomeni olmamakla birlikte, sunum araçlarıyla desteklenen öğretim materyallerinin ayarlanması dâhil olmak üzere yeni öğretim yaklaşımlarıyla karakterize edilmekte; internetin gelişimiyle birlikte yeni nesil uzaktan eğitim olgusu ortaya çıkmaktadır. (Passerini ve Granger, 2000: 2) Ancak bu araştırmanın konusu olan uzaktan eğitim, pandemi koşullarında çok kısa bir sürede adapte olunması gereken, herhangi bir materyal ya da programlama çalışması yapılmadan mücbir sebeplerle hayata geçen bir uzaktan eğitim uygulaması olmasına rağmen, grafik tasarım eğitiminin kolayca entegre olduğu bir eğitim sistemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmanın temelinde, yüz yüze eğitimle başlanmış bir ders programının devamının uzaktan eğitime geçiş sürecinde, yüz yüze ve uzaktan yürütülen dersler bazında öğrencilerin kazanımlarına ve yaşadıkları zorluklara değinilmiştir. Aynı öğrenci grubuyla yapılan çalışmanın bu iki farklı öğrenme biçimini kıyaslamak anlamında değeri büyüktür.

1. Yöntem

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelleri iki veya daha çok sayıdaki değişken arasındaki birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2009: 81).

1.1. Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Araştırma verileri anket yöntemiyle toplanmıştır. Beşli likert modelindeki anket geliştirilirken dört açık uçlu sorudan oluşan ön anket beş öğrenciye uygulanmış, geçerlik-güvenirlik çalışması yapılmış, uzman görüşü alınarak son şekli verilmiştir. Anket, Ek.1’de yer almaktadır. Anketlerden elde edilen veriler aritmetik ortalama ile hesaplanarak değerlendirilmiştir. Verilerin toplanması aşamasında “Google Form” aracılığıyla oluşturulan anket, Başkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Görsel Sanatlar ve Tasarım Bölümü Grafik Tasarımı Programı’nda eğitimine devam eden, 2019-2020 Güz Dönemi’nde GRA 427 Grafik Tasarım Proje V dersini yüz yüze alan ve 2019-2020 Bahar Dönemi’nde GRA 428 Grafik Tasarım Proje VI dersini uzaktan eğitim ile alan öğrencilere gönüllülük esasına dayalı olarak bilgi iletişim teknolojileri yoluyla ulaştırılmıştır. Toplamda bu yirmi öğrenciden geri dönüt alınmış ve toplanan anket sonuçları araştırmaya dâhil edilmiştir. Tablo 1’de, uygulanan anketin puan aralığına yer verilmiştir.

Dereceler	Puan	Puan Aralığı
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1.00-1.79
Katılmıyorum	2	1.80-2.59
Kısmen Katılıyorum	3	2.60-3.39
Katılıyorum	4	3.40-4.19
Kesinlikle Katılıyorum	5	4.20-5.00

Tablo 1. Anket Puan Aralığı

1.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Başkent Üniversitesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Görsel Sanatlar ve Tasarım Bölümü, Grafik Tasarımı Programına devam eden, 2019-2020 Güz Dönemi'nde GRA 427 Grafik Tasarım Proje V dersini yüz yüze alan ve 2019-2020 Bahar Dönemi'nde GRA 428 Grafik Tasarım Proje VI dersini uzaktan eğitim ile alan aynı öğrenci grubu olan yirmi öğrenci oluşturmuştur.

2. Bulgular

Bu bölümde yüz yüze ve uzaktan eğitimin kazanımları ve ihtiyaç ve zorluklara yönelik tablolar ve değerlendirmeler yer almaktadır.

Grafik Tasarım Proje V dersi yüz yüze eğitim açısından öğrenci kazanımları	\bar{X}	Derecelendirme
Yüz yüze eğitim sürecinde edindiğim bilgi ve uygulamalarla profesyonel hayata daha hızlı adapte olabilirim	4,40	Kesinlikle Katılıyorum
Yüz yüze eğitim sürecinde edindiğim bilgi ve uygulamalarla, grafik tasarımın her alanına yönelik yaratıcı düşünce ve daha etkili projeler üretebilirim (Web sitesi, masaüstü yayıncılık, mekân içi grafik tasarım gibi.)	4,20	Kesinlikle Katılıyorum
Proje üretme sürecinde atölyede ders öğretim elemanı ile çalışmama yönelik anlık paylaşımlarda bulunabilir, daha hızlı çözümler üretebilirim	4,30	Kesinlikle Katılıyorum
Yüz yüze eğitim, atölye ortamında sınıf arkadaşlarımla sosyalleşme ve bilgi alışverişi boyutlarında paylaşımımı güçlendirir, moral ve motivasyonumu artırır	4,65	Kesinlikle Katılıyorum
Yüz yüze eğitim ortamı atölyede proje üretim aşamasında rekabeti destekler, motivasyonumuzu artırır	4,45	Kesinlikle Katılıyorum
Dönem sonu final jürisinde birçok öğretim elemanı karşısında yaptığımız projelerle ilgili sunum ve öğretim elemanlarının kritikleri gelişimimi olumlu etkiler	4,35	Kesinlikle Katılıyorum
Yüz yüze yapılan final jürisinde farklı bakış açılarıyla karşılaşmak sosyal ve kültürel gelişimime olumlu katkı sağlar	4,25	Kesinlikle Katılıyorum
Dönem sonu projelerimizin yer aldığı serginin yüz yüze olması, sosyalleşme açısından ve projelerimize yönelik izleyicilerin (arkadaşlarımız, öğretim elemanlarımız ve velilerimiz) geri dönütlerini anında yaşamama olanak sağlar	4,55	Kesinlikle Katılıyorum

Yüz yüze proje dersi sergi kurulumunda paylaşma, sorumluluk, malzeme kullanımı ve etkili sergi düzenleyebilme yönümü geliştirir	4,60	Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 2. 2019-2020 Güz Dönemi Yüz Yüze Gerçekleşen GRA 427 Grafik Tasarım Proje V Dersi Öğrenci Kazanımları

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin tablodaki seçeneklere verdikleri cevaplardan “Yüz yüze eğitim, atölye ortamında sınıf arkadaşlarımla sosyalleşme ve bilgi alışverişi boyutlarında paylaşımımı güçlendirir, moral ve motivasyonumu artırır” seçeneğinin 4,65 aritmetik ortalama ile en yüksek cevap olduğu görülmektedir. Tabloya verilen cevapların tamamının aritmetik ortalaması 4,20 ve üzerindedir. Tablo incelendiğinde öğrencilerin, yüz yüze eğitim sürecinde profesyonel hayata adapte olmada, proje üretme sürecinde ders öğretim elemanı ile anında çözüm üretebilmede, öğrenci motivasyonunu yükseltmede, yüz yüze yapılan jürilerde yapılan kritiklerin öğrenci gelişimine katkıları noktasında, yüz yüze proje dersi sergi kurulumunda, paylaşma, malzeme kullanımı ve etkili sergi düzenleme yönlerinin geliştiği görülmüştür.

Grafik Tasarım Proje V dersi yüz yüze eğitim açısından ihtiyaç ve zorluklar	\bar{X}	Derecelendirme
Yüz yüze devam etmediğim bir proje dersini, o gün yapıldığı şekliyle bir daha izleyebilmem mümkün değildir	3,50	Katılıyorum
Yüz yüze derste bazen spontane gerçekleşen bilgi alışverişi, beyin fırtınası ve tartışmalarını deneyimleme şansım olmaz	3,30	Kısmen Katılıyorum
Yüz yüze eğitimde okula gelip gitmek daha fazla zamanımı alır	3,70	Katılıyorum
Yüz yüze proje dersi kapsamında alınan baskılar (çıktılar) belli bir maddi yekûn oluşturur	3,85	Katılıyorum

Tablo 3. 2019-2020 Güz Dönemi Yüz Yüze Gerçekleşen GRA 427 Grafik Tasarım Proje V Dersi İhtiyaç ve Zorluklar

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin yüz yüze yapılan proje derslerinde proje üretiminin her aşamasında çıktı almaları, özellikle de tamamlanan projelerin maket kartonu üzerine baskıların alınmasının belli bir maddi yekûn oluşturması 3,85 aritmetik ortalama ile en önemli sorun olarak görülmektedir. Yine öğrenciler tarafından, yüz yüze eğitimde katılmadıkları dersi aynı şekliyle izleme olanağının olmaması, okula gelip giderken geçirilen zaman da zorluk olarak değerlendirilmiştir.

Grafik Tasarım Proje VI dersi uzaktan eğitim açısından öğrenci kazanımları	\bar{X}	Derecelendirme
Uzaktan eğitim sürecinde edindiğim bilgi ve uygulamalarla profesyonel hayata daha hızlı adapte olabilirim	3,15	Kısmen Katılıyorum
Uzaktan eğitim sürecinde edindiğim bilgi ve uygulamalarla, grafik tasarımın her alanına yönelik yaratıcı düşünce ve daha etkili projeler üretebilirim (Web sitesi, masaüstü yayıncılık, mekân içi grafik tasarım gibi.)	3,80	Katılıyorum

Uzaktan eğitimle yürütülen proje dersimizde, proje üretme sürecinde ders öğretim elemanı ile çalışmama yönelik anlık paylaşımlarda bulunabilir, daha hızlı çözümler üretebilirim	3,90	Katılıyorum
Devam edemediğim bir uzaktan eğitim proje dersini, moodle'a yüklenen canlı ders kayıtlarını daha sonra izleyerek, o gün yapıldığı şekliyle bir daha izleyebilmem mümkündür	4,35	Kesinlikle Katılıyorum
Dönem sonu çevrimiçi ortamda gerçekleşen final jürisinde birçok öğretim elemanı karşısında yaptığımız projelerle ilgili sunum ve öğretim elemanlarının kritikleri gelişimimi olumlu etkiler	3,65	Katılıyorum
Çevrimiçi final değerlendirmesinde farklı bakış açılarıyla karşılaşmak sosyal ve kültürel gelişimime olumlu katkı sağlar	3,70	Katılıyorum
Dönem sonu projelerimizin yer aldığı serginin sanal ortamda olması, daha geniş izleyici kitlesine ulaşmamıza olanak sağlar	3,80	Katılıyorum
Uzaktan eğitimde çevrimiçi dersler (zoom) sayesinde okula gidip gelmekle zaman harcamam	4,40	Kesinlikle Katılıyorum
Uzaktan eğitim proje dersi kapsamında yapılan projeler dijital teslim edilir, maddi bir harcama yapılmaz	4,60	Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 4. 2019-2020 Bahar Dönemi Uzaktan Eğitim ile Gerçekleşen GRA 428 Grafik Tasarım Proje VI Dersi Öğrenci Kazanımları

Tablo 4 incelendiğinde, uzaktan eğitimde proje derslerinde ödevlerin dijital ortamda teslim ediliyor olması nedeniyle maddi bir harcama yapılmıyor olması 4,60 aritmetik ortalama ile en önemli kazanım olarak görülmektedir. Çevrimiçi dersler yürütülürken okula gidip gelmekle zaman harcanmaması, öğrenciler için önemli bir kazanım olarak görüldüğü sonucu ortaya çıkmıştır. Profesyonel hayata adaptasyon süresi bağlamında yüz yüze eğitimin daha etkili olduğu, uzaktan eğitim aşamasında söz konusu adaptasyonun kısmen de olsa var olduğu, ancak yüz yüze eğitimdeki kadar etkili olmadığı sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin yüz yüze eğitim sürecinde edindikleri bilgi ve uygulamalarla, grafik tasarımın her alanına yönelik yaratıcı düşünce ve daha etkili projeler üretebileceklerine inançları yüksek olsa da uzaktan eğitim kapsamında da yüz yüze eğitime kıyasla daha düşük olmakla beraber özgün projeler üretebileceklerine katılmaktadırlar. Tam da bu noktada, grafik tasarım eğitiminin asıl hedeflerinden olan yaratıcı, özgün ve etkin tasarımlar üretebilmenin eğitimin mesafesine, tekniğine bağlı olmadığı görülmektedir. Grafik tasarım proje dersini alan öğrencilerin özgün üretimlerinin eğitim modeliyle çok da farklılık göstermediği sonucuna varılmaktadır.

Grafik Tasarım Proje VI dersi uzaktan eğitim açısından ihtiyaç ve zorluklar	\bar{X}	Derecelendirme
Uzaktan eğitim dersimizde çevrimiçi ortamda (zoom) sınıf arkadaşlarımla sosyalleşme ve bilgi alışverişi boyutlarında paylaşımım azalır, moral ve motivasyonum düşer	3,30	Kısmen Katılıyorum
Zoom'la gerçekleştirdiğimiz proje dersinde konsantrasyonum daha kısa sürede dağılır	3,75	Katılıyorum
Uzaktan eğitim sürecinde internet bağlantısı ve bilgisayarımın kapasitesine yönelik bazı sorunlar proje dersinin verimini etkiler	3,45	Katılıyorum
Çevrimiçi (zoom) derslerle gerçekleşen bütün bir bahar dönemi, zaman yönetimi üzerimde olumsuz etki yaratır	3,45	Katılıyorum

Dönem sonu projelerimizin yer aldığı serginin sanal ortamda olması, sosyalleşme açısından ve projelerimize yönelik izleyicilerin (arkadaşlarımız, öğretim elemanlarımız ve velilerimiz) geri dönütlerini anında yaşamam boyutunda olumsuzluklar taşır	3,50	Katılıyorum
Dönem sonu proje dersimizin ürünlerinden oluşan sanal sergi, paylaşma, sorumluluk, malzeme kullanımı ve etkili sergi düzenleyebilme yönümü geliştirmede çok etkili olmaz	2,65	Kısmen Katılıyorum

Tablo 5. 2019-2020 Bahar Dönemi Uzaktan Eğitim ile Gerçekleşen GRA 428 Grafik Tasarım Proje VI Dersi İhtiyaç ve Zorluklar

Tablo 5 incelendiğinde çevrimiçi gerçekleştirilen grafik tasarım proje dersinde öğrencilerin konsantrasyonlarının daha kısa sürede dağılması 3,75 aritmetik ortalama ile en önemli sorun olarak gözlemlenmektedir. Ayrıca zaman yönetiminin de olumsuz bir etki yarattığı değerlendirilmiştir. Proje dersi dönem sonu sergisinin sanal ortamda gerçekleşmiş olmasının, sosyalleşme ve anlık geri dönüt alma kapsamında bir sorun olarak görülmektedir. İnternet ortamında yaşanan aksaklıklar ve öğrencilerin bilgisayar kapasitelerinin durumu bir sorun olarak görülmekle birlikte, uzaktan eğitim proje dersi ürünlerinden oluşan sanal serginin de, paylaşım, sorumluluk alma ve sergi düzenlenmesi kapsamında öğrencileri geliştirdiği değerlendirilmiştir.

Sonuç

Uzaktan eğitim hayatımıza yeni girmiş bir kavram değildir. Ancak son yıllarda mobil cihaz teknolojilerinde yaşanan gelişmelerle birlikte yer ve zaman kısıtlaması olmadan her an bilgiye erişim imkânı sunması mobil öğrenme kavramını ön plana çıkarmaktadır (Gökbulut, 2021: 163). Uzun yıllardır deneyimlenen bir eğitim biçimi olmasına rağmen, grafik tasarım alanının COVID-19 salgını nedeniyle uzun bir planlama süreci yaşanılmadan mecburen geçiş yapılan uzaktan eğitim sistemine kolay adapte olması beklenen bir durum olsa da, belli kaygılar ve korkular da elbette ki yaşanmıştır. Eğitimin uzaktan olmasının tasarımın olmazsa olmazı atölye ortamından da uzak kalınması anlamına geldiği, bu kaygıların başında gelmektedir. Uzaktan eğitim; hiyerarşik, kararlı, karmaşık, doğrusal olmayan bir öğretim sistemi şeklinde tarif edilmekte olan bir eğitim-öğretim biçimidir (Kırık, 2014: 75) Ancak yüz yüze başladıkları eğitimi pandemi nedeniyle uzaktan tamamlaması gereken çalışmanın yürütüldüğü öğrenci grubunun anket sonuçları göstermektedir ki; her ne kadar stüdyo ortamı, birlikte proje üretme olgusu motivasyonu ve rekabeti tetiklese de, uzaktan yürütülen grafik tasarım proje derslerinde de ortak proje yürütme, sınıf rekabetiyle desteklenen motivasyonun kısmen de olsa var olduğu gözlemlenmiştir.

Özkul ve Girginer'e göre (2014: 114), günümüzde geleneksel eğitim alanında, teknoloji eğitimde kullanılmaktadır. Başka bir ifadeyle eğitim teknolojisi kavramı değil eğitimde teknoloji kullanılması söz konusudur. Buna karşılık eğitim teknolojisi kavramının başka bir ifadeyle eğitsel tasarım disiplinin başarılı şekilde uygulanabileceği alanlardan en önemlisi uzaktan eğitimidir. Uzaktan eğitim sürecinde teknolojinin eğitim içerisinde farklı iletişim teknolojileri ile kullanımının yanında, bu kullanımın sistematik olarak tasarlanıp eğitime koşulması ve değerlendirilmesi, süreçteki tüm öğeler göz

önünde bulundurulmaktadır. Uzaktan eğitimde temel amaç; bir sistem anlayışı içerisinde sistemin öğeleriyle teknolojinin en ekonomik ve akılcı kullanımını eğitsel tasarım süreci içinde gerçekleştirerek değerlendirmektir.

Yüz yüze öğrenim, yazılı materyale dayalı öğrenim veya teknoloji eksikli diğer açık ve uzaktan öğrenim biçimlerinin etkinlikleri arasında kesin çizgilerle belirlenmiştir, bir ayırım söz konusu olamamaktadır. Birbirine eşit veya en azından yakın bir sonuç elde edilebildiği sürece hangi öğrenim yönteminin benimsendiği, önemini kaybetmektedir (Keskin, 2020: 59). Uzaktan eğitimdeki temel amacın; eğitimin aksamasına sebep olan zaman ve coğrafi engelleri ortadan kaldırarak, gelişen teknolojiye ayak uydurabilen, zamandan ve mekândan etkilenmeden eğitime katkı sağlayan sistemlerle bireylere eğitim-öğretim imkânı sunmak olduğu düşünüldüğünde (Kaçan ve Gelen, 2020: 3); tamamı ile uygulamalı bir alan olan grafik tasarım eğitimi kapsamında proje derslerinin pandemi nedeniyle mecburi sebeplerle uzaktan yürütülmesinin, proje dersinin akışı, üretilen uygulamaların niteliği ve öğrenci motivasyonu kapsamında küçük farklılıklar gösterse de başarıyla uygulanabildiği gözlemlenmiştir.

Kaynakça

- Bozkurt, A. (2017). “Türkiye’de Uzaktan Eğitimin Dünü, Bugünü Ve Yarını”. *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 85-124.
- Gökbulut, B. (2021). “Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Bakış Açısıyla Uzaktan Eğitim ve Mobil Öğrenme”. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama Dergisi*, 11 (01), 160-177.
- Kaçan, A., Gelen, İ. (2020). “Türkiye’de Uzaktan Eğitim Programlarına Bir Bakış”. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (6), 11-21.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın.
- Keskin, U. (2020). “Azaltılmış Sanallık: Yüz Yüze Öğrenimin Sokratik Kökeni”. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(13), 54-67.
- Kırık, A. M. (2014). “Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi Ve Türkiye’deki Durumu”. *Marmara İletişim Dergisi*, S21, 73-94.
- Özkuş, A., Girginer, N. (2014). “Uzaktan Eğitimde Teknoloji ve Etkinlik”. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0 (3), 107-117.
- Passerini, K., Granger, M.J. (2000). “A Developmental Model For Distance Learning Using The Internet”. *Computers & Education*, 34, 1-15.

Ek. 1

**YÜZ YÜZE VE UZAKTAN EĞİTİM İLE VERİLEN
GRAFİK TASARIM PROJE DERSLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Sevgili Öğrenciler,

Yüz yüze yaptığımız Grafik Tasarım Proje V dersimiz ile Pandemi koşullarında uzaktan eğitim ile gerçekleştirdiğimiz Grafik Tasarım Proje VI dersimize yönelik bir araştırma planlanmıştır. Bu araştırmaya veri toplamak amacıyla konu hakkındaki görüşlerinize başvurulmuştur. Soruları cevaplayarak ayıracağınız zaman için teşekkür ederim.

Dr. Öğr. Üyesi Halime TÜRKKAN
Başkent Üniversitesi

**I. BÖLÜM: 2019-2020 GÜZ DÖNEMİ YÜZ YÜZE GERÇEKLEŞEN GRA 427 GRAFİK
TASARIM PROJE V DERSİ ÖĞRENCİ KAZANIMLARI**

Aşağıda verilen ifadelere katılım düzeyinizi 1-5 arasında (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kısmen Katılıyorum, 4=Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) değerlendiriniz.

Grafik Tasarım Proje V dersi yüz yüze eğitim açısından öğrenci kazanımları:		1	2	3	4	5
1	Yüz yüze eğitim sürecinde edindiğim bilgi ve uygulamalarla profesyonel hayata daha hızlı adapte olabiliyim					
2	Yüz yüze eğitim sürecinde edindiğim bilgi ve uygulamalarla, grafik tasarımın her alanına yönelik yaratıcı düşünce ve daha etkili projeler üretebilirim (Web sitesi, masaüstü yayıncılık, mekân içi grafik tasarım gibi.)					
3	Proje üretme sürecinde atölyede ders öğretim elemanı ile çalışmaya yönelik anlık paylaşımlarda bulunabilir, daha hızlı çözümler üretebilirim					
4	Yüz yüze eğitim, atölye ortamında sınıf arkadaşlarımla sosyalleşme ve bilgi alışverişi boyutlarında paylaşımımı güçlendirir, moral ve motivasyonumu artırır					
5	Yüz yüze eğitim ortamı atölyede proje üretim aşamasında rekabeti destekler, motivasyonumuzu artırır					
6	Dönem sonu final jürisinde birçok öğretim elemanı karşısında yaptığımız projelerle ilgili sunum ve öğretim elemanlarının kritikleri gelişimimi olumlu etkiler					
7	Yüz yüze yapılan final jürisinde farklı bakış açılarıyla karşılaşmak sosyal ve kültürel gelişimime olumlu katkı sağlar					
8	Dönem sonu projelerimizin yer aldığı serginin yüz yüze olması, sosyalleşme açısından ve projelerimize yönelik izleyicilerin (arkadaşlarımız, öğretim elemanlarımız ve velilerimiz) geri dönüşlerini anında yaşamama olanak sağlar					
9	Yüz yüze proje dersi sergi kurulumunda paylaşma, sorumluluk, malzeme kullanımı ve etkili sergi düzenleyebilme yönümü geliştirir					

**II. BÖLÜM: 2019-2020 GÜZ DÖNEMİ YÜZ YÜZE GERÇEKLEŞEN GRA 427 GRAFİK
TASARIM PROJE V DERSİ İHTİYAÇ VE ZORLUKLAR**

Aşağıda verilen ifadelere katılım düzeyinizi 1-5 arasında (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kısmen Katılıyorum, 4=Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) değerlendiriniz.

Grafik Tasarım Proje V dersi yüz yüze eğitim açısından ihtiyaç ve zorluklar:		1	2	3	4	5
1	Yüz yüze devam etmediğim bir proje dersini, o gün yapıldığı şekliyle bir daha izleyebilmem mümkün değildir					
2	Yüz yüze derste bazen spontane gerçekleşen bilgi alışverişi, beyin fırtınası ve tartışmalarını deneyimleme şansım olmaz					
3	Yüz yüze eğitimde okula gelip gitmek daha fazla zamanımı alır					
4	Yüz yüze proje dersi kapsamında alınan baskılar (çıktılar) belli bir maddi yekûn oluşturur					

III. BÖLÜM: 2019-2020 BAHAR DÖNEMİ UZAKTAN EĞİTİM İLE GERÇEKLEŞEN GRA 428 GRAFİK TASARIM PROJE VI DERSİ ÖĞRENCİ KAZANIMLARI

Aşağıda verilen ifadelere katılım düzeyinizi 1-5 arasında (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kısmen Katılıyorum, 4=Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) değerlendiriniz.

Grafik Tasarım Proje VI dersi uzaktan eğitim açısından öğrenci kazanımları:		1	2	3	4	5
1	Uzaktan eğitim sürecinde edindiğim bilgi ve uygulamalarla profesyonel hayata daha hızlı adapte olabiliyim					
2	Uzaktan eğitim sürecinde edindiğim bilgi ve uygulamalarla, grafik tasarımın her alanına yönelik yaratıcı düşünce ve daha etkili projeler üretebilirim (Web sitesi, masaüstü yayıncılık, mekân içi grafik tasarım gibi.)					
3	Uzaktan eğitimle yürütülen proje dersimde, proje üretme sürecinde ders öğretim elemanı ile çalışmaya yönelik anlık paylaşımlarda bulunabilir, daha hızlı çözümler üretebilirim					
4	Devam edemediğim bir uzaktan eğitim proje dersini, moodle'a yüklenen canlı ders kayıtlarını daha sonra izleyerek, o gün yapıldığı şekliyle bir daha izleyebilmem mümkündür					
5	Dönem sonu çevrimiçi ortamda gerçekleşen final jürisinde birçok öğretim elemanı karşısında yaptığımız projelerle ilgili sunum ve öğretim elemanlarının kritikleri gelişimimi olumlu etkiler					
6	Çevrimiçi final değerlendirmesinde farklı bakış açılarıyla karşılaşmak sosyal ve kültürel gelişimime olumlu katkı sağlar					
7	Dönem sonu projelerimizin yer aldığı serginin sanal ortamda olması, daha geniş izleyici kitlesine ulaşmamıza olanak sağlar					
8	Uzaktan eğitimde çevrimiçi dersler (zoom) sayesinde okula gidip gelmekle zaman harcamam					
9	Uzaktan eğitim proje dersi kapsamında yapılan projeler dijital teslim edilir, maddi bir harcama yapılmaz					

IV: BÖLÜM: 2019-2020 BAHAR DÖNEMİ UZAKTAN EĞİTİM İLE GERÇEKLEŞEN GRA 428 GRAFİK TASARIM PROJE VI DERSİ İHTİYAÇ VE ZORLUKLAR

Aşağıda verilen ifadelere katılım düzeyinizi 1-5 arasında (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kısmen Katılıyorum, 4=Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) değerlendiriniz.

Grafik Tasarım Proje VI dersi uzaktan eğitim açısından ihtiyaç ve zorluklar:		1	2	3	4	5
1	Uzaktan eğitim dersimde çevrimiçi ortamda (zoom) sınıf arkadaşlarımla sosyalleşme ve bilgi alışverişi boyutlarında paylaşımım azalır, moral ve motivasyonum düşer					
2	Zoom'la gerçekleştirdiğimiz proje dersinde konsantrasyonum daha kısa sürede dağılır					
3	Uzaktan eğitim sürecinde internet bağlantısı ve bilgisayarımın kapasitesine yönelik bazı sorunlar proje dersinin verimini etkiler					
4	Çevrimiçi (zoom) derslerle gerçekleşen bütün bir bahar dönemi, zaman yönetimi üzerimde olumsuz etki yaratır					
5	Dönem sonu projelerimizin yer aldığı serginin sanal ortamda olması, sosyalleşme açısından ve projelerimize yönelik izleyicilerin (arkadaşlarımız, öğretim elemanlarımız ve velilerimiz) geri dönütlerini anında yaşamam boyutunda olumsuzluklar taşır					
6	Dönem sonu proje dersimizin ürünlerinden oluşan sanal sergi, paylaşma, sorumluluk, malzeme kullanımı ve etkili sergi düzenleyebilme yönümü geliştirmede çok etkili olmaz					